

## Free Press

Pressemateria

på

Free Press

är vestra Canadas största engelska dagtidning och Winnipegens ledande nyhetstidning. Dess värdepull är "frihet i handel, frihet i religion, jämlikhet i borgerliga rättigheter". Morgonupplagan kostar 50c pr månad, allmogsupplagan 25c pr månad. Den är den enda engelska dagtidning i Canada som ägnar skandinaverna särskild uppmärksamhet under rubriken "SVENSKA, NORA, DAMA", redigerad af vår landsman C. Albin Jensen.

## Brandförsäkringar

och Olycksförsäkringar utskrifvas i de mest fördelaktiga bolag och på de allra förmånligaste villkor.

## Försäkra i Dag

Smith-Fess Agency,  
General Agents,  
247 Notre Dame Ave.

Alfred Carlstrom,  
259 Fountain St.,  
Winnipeg, Man.  
Telefon 2816

WINNIPEG, MAN.

## Öfver \$550.00 Ren Förtjänst

En af försäkringsinnehafvarne — en välkänd köpmann från Väster — har detta år erhållit \$1472.00 som kontantvinst af ett försäkringsbrev uttaget år 1892.

Sedan dess har han betalat till bolaget i premier \$918.75, och har således erhållit tillbaka \$553.25 mera än hvad han inbetalt, samt har dessutom hela tiden varit försäkrad utan kostnad.

Detta är endast ett exempel af de många — visande det högeligen tillfredsställande resultat som vinnas för dem som hålla försäkringsbrev i The Great West Life-bolaget. En liten pamflett, gifvande full upplysning, sändes till hvar och en intresserad person fritt.

Skrif i dag till

The Great West Life Assurance Co.

Hufvudkontor i Winnipeg,

eller till Alfred Carlstrom, 259 Fountain St., Winnipeg,  
Canada-Tidningens Kontor.

## E. G. ANDERSON &amp; Co.

Tillhandahåller MJÖL, "FRED" och PACKADT HÖ, samt KOL och VED.  
Billiga priser och fern leverering.

Tel. 6109

66-76 Martha St.

Winnipeg.

## Hur kommer det sig

att så många sjukdomar, hvilka kommit de mest berömda läkare skicklighet på skam gifvit vika för inverkan af ett så enkelt husbotemedel som

## DR. PETER'S KURIKO

Jo, emedan det går rakt till roten af det onda, orenheten i blodet. Det beredes af helsgifvande örter och örter och har varit i bruk i mer än hundra år — en tillräckligt lång tid för att grundligt pröva dess förtjänster.

Folkhelt med andra medel kan den icke erhållas i apoteken, utan tillhandahållas allmänheten direkt af de enda tillverkarna och ägarne

DR. PETER FAHRNEY &amp; SONS CO.,

112-118 So. Hoyne Ave., CHICAGO, ILL.

## Nattliga afträttningscenen i Riga.

Ett af den lettiska befolkningens hufvudorgan offentliggjorde för någon tid sedan ett bref från en arbetare, som under mer än ett helt år förmått i fängelset och natt efter natt måst vara ett stumt vittne till afträttningsprocedurerna i Riga centralfängelse. Bland annat heter det i detta bref:

"Där ute hos oss synes det gå bett till, ty dagligen foras nya fängelsetransporter hit. För att få rum att de nykomna måste de äldre invånarna skaffas ut vägen. Detta ombesörja de nyinflyttade krigsdomstolarna. Det mördas här ganska ofta, anklagade, undersökning och dom gäller ingalunda längre än 24 timmar.....I detektivavdelningens "museer" arbetas under högttryck. Hvar som sker bakom dessa murar, veta endast vi att berättat."

Under senaste natten afträtades våra kamrater Kalnin och Lintin. Genom våra fönster kan man se kyrkogården. Det är åter en af de mörka nätterna. — — — Bakom inbågningen till vår borg ser man mörka gestalter med lyktor i lära fram och tillbaka. En hop förbrytare förrättar sitt nattarbete: en graf gräves med stor skyndsamt. Under tiden ljusnar det allt mer. Gräven är färdiggrävd och högen af den uppkastade rena sanden låter på ett ungeligt bestämda grävelns storlek. Den mellan fängelset och kyrkogården förande vägen är besatt af kosacker och ridande polis. Vid fängelsemurarna upplysa kosacker, officerare, högre fängelsefunktionärer och slutligen äfven tårningsmän offer.

Några kosacker visa sig snart också på själva skådeplatsen. Anblicken blir med hvarje ögonblick allt dystrare, mera hjärtsakande.

Ett par utsedda fängelsevakter gripa offren i tur och ordning och binda dem vid de för ändamålet nedslagna pilarna. Dessa antal skär dock icke till de sammankommande med rop och det återstående antalet slaktoffer fastsätts vid

detta för att icke falla omkull. — De olyckliga offrens släpande till pålarna och repen varar ganska länge och utgör ett af de rysligaste momenten.

Slutligen synes allt vara färdigt. Under det soldaterna intaga ställning, drager uppvisningsmannen K. i tur och ordning en sack öfver hufvudet på hvar och en af de olyckliga. — — — Det herrskar dödsstillhet. Fängelsepersonalen stiger af sidan. — — — I detta ögonblick skalla de dödsdömdas rop: "Ned med själherrsarkörmene! Död åt mördarna!" Och vi upplåta det ton för ton. Nu skall kommandoropet: "R-o-o-t-a-i-i!" (Eld!) En salva brakar. Så inträder en paus på några sekunder. Ännu några skott smälla. Officerare och några överstygningsmän träda fram till de sammankommande. Revolverkolor måste efteråt här och där fullbordas. De fingertjocka gevärskolorna icke förmått.

Lifven knyts loss, bäras af brottslingar bort på bäkar och kastas sedan som traktumpar ned i grafvarna.

Ännu några minuter — så har det mörka hälet i jorden försvunnit, och af de lefnadsglada kamraterna finnes ej längre ett spår.

"Hjältarna" alltså sig, de beordrade först och sedan de andra. Sist lemnas skådeplatsen af överstygningsmannen K. och kriminalfångarna, hvilka bära dem de blodiga mordströmmarna och lag dem undan till nästa morgon.

På detta sätt utspelas hvarje natt sedan ungefär två års tid den blodiga tragedien innanför Centralfängelsets portar.

## Om bildning.

Om bildning böll kyrkoherde A. Holm från Svaföl nyligen en populär anlag, lärorik föreläsning i Karlshamn.

Det uppställda ämnet, ytttrade tal, omfattar ett problem, som är

ganska svåröf. Och orsakerna här till är många. Om man tänker sig en person från en glänsande kulturperiod, t. ex. från Gustaf Vasa dagar, plöjligt tröda fram i vår tid, skulle han helt visst förtvåla oss ganska obildad, och detta icke med afseende på sitt yttre utseende, utan i fråga om hans uppfattning af politiska och sociala ting. Om vi alltså göra ett vi hvar hvar tid har sina bildningskräfr och sin uppfattning af dessa. Men äfven om man gör ett tvärgenomsnitt i tiden, så finnas mellan olika krafr och uppfattningar.

Det är ingalunda sagt, att den högre samhällsklassen sitter inne med den högre bildningen. Tvärtom kan den äfven inom de lägre klasserna finnas personer med verkligt fin, gedigen bildning, uppuren af ett solidt och aktingsvärdt kunskapsinnehåll. Men inom hvarje samhällsklass har man sina egna förutsättningar om hvad som är bildning. Äfvensom sina föreställningar därom. Härvid gäller i sammanhang den gamla klassiska sentensen: "Quod capitis, tot sensus", eller "Så många hufvuden, så många meningar". Och just ur dessa olika förutsättningar och föreställningar framkomma livets rikedom och mångfald.

Först och främst innefattar det uppställda ämnet hvad man kallar allmänbildning. Gamla tidens lärde ansåg det polyhistoriska vetandet, mångfalden af kunskaper, vara höjden af bildning. Men vi taxera icke en människas vetandets mångfald, utan efter dess värde. En annan linie i cirkeln är fackbildningen. Tiden har starkt erkännande af allt, som nämnes med detta namn, och begreppet har en stor elasticitet. Vid en jämförelse mellan allmänbildning och fackbildning får nog den senare tillerkännas främsta rummet. Vi se i våra dagar öfver allt och alla områden, att personer, som äro väl disciplinerade och i besittning af stor energi, de gå framåt, och detta är i stil icke blott med tidens tankar, utan också med tidens tankar. Dock kan vi aldrig förbise, att äfven allmänbildningen eller den teoretiska bildningen har sitt stora värde i livet, lika väl som fackbildningen.

Men här till kommer hjärtats bildning eller karakterens utbildning, som berör religion och moral och hvilken med skäl kan kallas bildningens kvintessens, dess finaste blomma. Om en människa är främmande för religion och moral, så är hon icke i besittning af den sanna och rätta humaniteten.

Det har funnits tider, då allmänbildningen skattades högre än sanningen dock kan man, äfven i vår tid, såsom nyss sade, icke överskatta den, ty den gifver både ljus af lifvet och värde i detsamma. Det är den, som bevarar oss från trivialiteten samt förlänar intresse och glans åt tillvaron. Ju mer en sann demokrati tränger igenom, desto mer torde man kunna säga att en väl inhämtad folkskoleundervisning gifver en ganska god allmänbildning. Tal. erinrade om konung Oscar II:s ord vid invigningen af en ny folkskolebyggnad på Ostermalm i Stockholm, hvarvid yttrades bl. a., att den svenska folkskolan står i ett af de allra främsta leden inom hela den civiliserade världen. Därför rikta vi en förtrödd full vridjan till vårt lands folkskollärarekår att fostra ungdomen till en god allmänbildning, till religion och moral. Lärarekåret är af många anledningar ett af de viktigaste, som finnas. I folkskolan borde införas såsom nytt ämne ätminstone ett främmande språk, i hvilket några undervisningsmedel, så att på möjligt funnes att på den lagda grunden genom självstudium vinna ytterligare utbildning. Ty all äkta bildning är självbildning, själfständig egenom, vinnan genom reflexion. På den i folkskolan lagda grunden till allmänbildning bör byggas vidare, och en stor roll spela härvid t. ex. bokligt studium, tidningsläsning och populärvetenskapliga föreläsningar. En kompetent person på detta område har yttrat, att under det engelsmannen kiser sex böcker på året, läser svensken en. Den disproportion innehar för visso en brist i vårt folks andliga utveckling, en nationalsvaghet, som man måste söka bekämpa.

Äfven beröres tidningspressen, och dess ställning till allmänheten, den, hvars hela andliga näring utelämnad hämtas ur tidningsnär, lever helt säkert på en mycket mager kost, men detta hindrar dock ej att man måste erkänna tidningsnärans stora kulturvärde och betydelse för allmänbildningen. I sammanhang härmed framhålls den höga ståndpunkt läsbildningen i Sverige intager i jämförelse med t. ex. Ryssland, af hvars 12 millioner barn 7 millioner icke få inhemtade den enklaste, eller att kunna läsa och skriva.

Den fackliga utbildningen har en medeltid i högr grad tidens öra, vore sig det gäller yrke eller vetenskap, och härvid lag tränger likstillheten sig allt mer igenom. Den som kan något och gör något är högt aktad, men den som ingenting kan och ingenting gör skänks utom klmn, vore han och millioner. Men hvad vi böra lära oss är att mera respektera hvarandra, själfbeträna oss som kropparbetare, ty just i arbetet ligger de finna hvarandras och göra detta i samma anda som

de religiösa och moraliska krafven för dem tillsammans och de blifva genombildade människor, som ha livsala och sinner för allt, som är stort, skönt och ädelt i livet.

## Gör som du vill!

Mia son, hör du en vemodstons som klingar?

Han kommer östanfrån jag tror mig den första.

Från hembygden en maning oss den bringar

Att vända åter dit, att plöja där och så.

Jag minns, men icke du. Till mig den talar

Om myrarn, svedjeland, om öde mo vid sjö;

Men också om dessa täcka, blomsterrika dalar,

Där jag en gång har önskat lefva få och dö.

Jag vill dig tälja något om de svunna tider,

Då än jag drömde framtidsdrömmar, såsom du;

Men ack, hur säret likväl alltjämt svider,

Som armod gått, fast är så många flyktat nu.

I torparstugan, enslig i den djupa skogen,

Där växte jag den äldste ibland sydkon små.

Helt liten parvelf ren jag far på logen;

Men brödet ofta tröt, det ville ej försä.

Så flydde under möda, hopplös sträfvän, ären,

Tills dödens ängel kom, och allt var nu förb.

Allt togs från oss den dag far fördes bort på båren;

En annan skulle öket träda strax uti.

Mitt enda arf jag bjöd: den spåda armen,

Till guld att mor ej skulle hemlös stå.

Man visade mig bort. Då brast en sträng i barmen,

Som ljuder aldrig mer på samma vis som då.

Jag hade ålsakat stugan, täppan, skogen;

Min enda önskan var att lifva där och dö.

För arm att köpa torfvän och för ung för plojen,

Jag dreds snart också hit, ett löst, ryckt, ensamt rö.

Här fann jag fäste efter många strider;

Ett bofäst hem jag skapat för oss alla ju.

Dock solen dalar och till kvällen det löder

För mig. Skall jag det lemna, vända åter nu?

Se dig omkring! För sommarvinden gungar

Den skörd, vi vänta för vår möda säkert få.

Vårt hem, det egna, ingen fruktan det betungar;

Där är jag herre själl, kan komma fritt och gå.

Gör som du vill! Än vemodstons klingar.

Dig vänta skogen än och myr och öde mo!

Har du i armen kraft, du vildmarken betungar,

Om du har Sverige kärt, kan på dess framtid tro.

Signe Ankarliett

## Några fakta om Canada.

Bank-depositionerna i Canada hafva tredubblats på de sista tio åren och fördubblats på de sista fyra åren.

Canada sparda påningmedel pr individ af befolkningen, öra större än i något annat land på jorden.

Om vargarna visserligen ej kunna vara i besittning af ett språk jämförligt med det mänskliga, är det dock helt naturligt, att dessa djur, som mistadels gå i stora sällskap och måste, om uttrycken må beaktas, kunna i hvar sitt slag vara ganska uttrycksfulla och rikliga i uttryck.

Canada har den största kvarn i Brittiska riket och den största sidemagasin i världen.

Canada har ett af världens rikaste guldält, världens största nickelgruvar, världens största smältug för Zink, och det tjockaste kolager man hittills känner.

Under åtta månader passerar ett betydligt större tonnage af fartyglaster genom Canadas Suezkanaler än som på ett år går genom Suezkanalen.

Befolkningen i Canada har icke fullt fördubblats sedan konfederationen ingicks 1867; landets revens har blifvit sex gånger större under samma tid.

Mer än 85 procent af Canada väntar ännu på odling. Mer än 85 procent af Canada ligger väster och norr om de äldre bebyggda provinerna vid Atlanten. Likväl producerade Canada förrådet år 1907 365 millioner bushels söd.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

## Hvarjehanda.

## HUR KAFFET UPPTÄCKTES.

Nära midten af femtonde århundradet färdades en fattig arab genom Abyssinien, och som han komde sig trött, rastade han vid en lund. För att få bränsla, då han skulle koka sitt ris, högg han med ett träd, hvilket såsom frukt bar några bär, hvilka voro övermogna och upptökade af solen. Sedan han kokat och förtärt sin måltid, upptäckte araben att de halfrunda bären voro mycket vällyktande.

Han plockade upp några stycken, och då han krossat kärnorna med en sten, fann han att aromen från dessamma betydligt ökades. Medan han förundrade sig öfver detta, släppte han dem liksom handslävis i den kanna som innehöll hans knappa vattenförråd. Men hvilken verkan detta hade! Det nästan skändade vattnet blef nästan ögonblickligen readt. Han förde det till sina läppar. Det kändes färskt och välsmakande och vid förtärandet där af återvände vandrandens krafter och energi, så att han blef i stånd att fortsätta sin färd. Den lycklige araben plockade så många bär han kunde, och sedan han ankom till Aden, i Arabien, omtalade de han sin upptäckt för stadens mufti (hög muslimansk präst). Denne var en inbiten opiumörkar och hade i årtal lidit af verkningarna från detta berusande gift. Han försökte en dekolt på de rostadade bären och var förnöjd öfver att hafva återunnit sin vigör, att han i tacksamhet kallade trädet "cahuah", hvilket på arabiska betyder "kraft".

## DEN SKRIFVANDE HANDENS MUSKELARBETE.

Man gör sig i allmänhet icke någon riktig föreställning om det storartade muskelarbete, som den skrivande handen utför. En fransk statistiker har räknat ut, en nörgrunda van skrivare i genomsnitt hinner skriva trettio ord i minuten, hvilka, om man uppmäta alla kurvor, utgöra ett rakt streck af ungefär fem meters längd. Det blir 300 m. i timmen, 3,000 m. under en tio timmars arbets- eller 1,095 kilometer för år räknadt. Skriver man 30 ord i minuten, så gör pennan under denna tid i genomsnitt 480 svängar. Per dag blir det 288,000 svängar och för år 105,120,000 sv. Och ändå finns det folk, som finner det underligt, att skriva på skrifter!

Man kan ju få den vid blotta åsynen af dessa fruktansvärda siffror.

VARGARS FRUKTAN FÖR JÄRN.

Förr i tiden voro vargar ej så misstänksamma, och det var lätt att fånga eller förgifta dem. Sedan derma syntes ny kändedom, en klarare uppfattning af modernas faror spridas bland dessa djur. De lärde sig upptäcka och undvika fallor och gift, och på ett kändedom från det ena djuret till det andra, till dess alla vargar voro fullt underrättade. Huru detta tillgår är ej lätt att säga. Det är lättare att bevisa att det faktiskt skett. På vargar komma någonsin ur en vargsax, sedan de en gång kommit dit, och sålunda förtä de att en dylik stälplås är farlig. Alla vargar halva reda, här på, såsom hvar jagare känner till, och eftersom få af dem kunna flyga ut det i första hand, måste de ha fått kändedom om andra hand — d. v. s. andra vargar måste ha meddelat dem detta.

Det är välbekant för jagarna att en järnbit är nog att hindra vargar från att uppträ ett dött djur. Om ett rådjur eller en antelope blifvit skjuten och lemnas ut öfver natten, är allt som behöfs för att bevara kroppen en gammal hästsko, en sporre eller till och med ett förtä eller en bit af jagarens kläder. Ingen varg skall gå nära sådana ting, hvilka synas tillagda af människor. De skola svälta hällre än att närma sig en dött kropp som på detta sätt bevaras.

Om vargarna visserligen ej kunna vara i besittning af ett språk jämförligt med det mänskliga, är det dock helt naturligt, att dessa djur, som mistadels gå i stora sällskap och måste, om uttrycken må beaktas, kunna i hvar sitt slag vara ganska uttrycksfulla och rikliga i uttryck.

Canada har ett af världens rikaste guldält, världens största nickelgruvar, världens största smältug för Zink, och det tjockaste kolager man hittills känner.

Under åtta månader passerar ett betydligt större tonnage af fartyglaster genom Canadas Suezkanaler än som på ett år går genom Suezkanalen.

Befolkningen i Canada har icke fullt fördubblats sedan konfederationen ingicks 1867; landets revens har blifvit sex gånger större under samma tid.

Mer än 85 procent af Canada väntar ännu på odling. Mer än 85 procent af Canada ligger väster och norr om de äldre bebyggda provinerna vid Atlanten. Likväl producerade Canada förrådet år 1907 365 millioner bushels söd.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

Ättio procent af Canadas farmlar är så själva om sina farmlar.

**Scandia Hotell**  
Tel. 2384  
ÖGREN & WAAGE, ÅGARE  
307 Patrick Street,  
Hörnet af Henry Ave.  
Förstklassiga rum.  
God board.  
Moderata priser.  
Gif Oss Ett Besök!

**Dominion Linien**  
Kongliga Post ångare.  
**Fira Julen HEMMA!**  
Portland till Liverpool  
R. M. S. "Canada", Dec. 7:de  
R. M. S. "Dominion", 14:de  
Billiga biljettpriser till  
Storbritannien, Skandinavien  
och kontinenten. Portland  
är den närmaste vinterhamnen  
till Vestra Canada, och  
resande ådraga sig inga extra  
besvär eller utgifter för  
ombyten på vägen.  
Hänvänd Eder till lokal  
agenter eller till  
**W. M. McLEOD**  
Passagerare-Agent,  
215 McDermot Ave., Winnipeg  
General-Agent för Hvita  
Stjärnlinien, American-Linien  
m. fl.

**Bröd**  
bakadt i Elmwood för folket  
där.  
Bästa kvalitet af bröd och  
cake.  
Alla orders utföres prompt.  
**ELMWOOD BAKERI**  
501 TALBOT AVENUE

**Windor Salt**  
KOSTAR ICKE MERA än  
dessa dåliga salt. Windor  
Salt har varit favoriten under  
årtal bland Canadas  
mejerier. Det är absolut  
rent salt — och endast salt.  
Intet annat salt föreslår  
som detta. Begär  
Windor Salt.

**BOYDS Bröd.**  
begagnas och berömmes af  
flera belötna kunder än hvad  
som är fallet med något annat  
slags bröd.  
Det är alltid lika lätt,  
smakligt och apptitretande.

**BOYDS**  
Bageri: Hörnet af Portage &  
Spence St. Telefon 1030.

**SKO "BOILS"**  
äro svåra att bota  
men  
**ABSORBINE**  
borttar dem utan  
att lemna ärr och utan att bränna  
bort håret. Botar svullnad. Håsten  
kan brukas. \$2.00 per flaska.  
Bok 6-C Fritt.

**Winnipeg Piano and Organ Company**  
Hufvudagent,  
Manitoba Hall, 293 Portage Ave.

**R. Arnold**  
463 Talbot Ave.,  
Louis Bridge,  
Tillhandahåller allt hvad till  
en välordnad köttaffär hör.  
Goda varor. Billiga priser.  
Reel behandling.

**John Lundvall**  
Fin- och  
251 Newton Ave.  
251 Fountain St.

**HOOPER'S MARBLE & GRANITE CO., Ltd.**  
Gravstenar, Gravvårdar, Monument  
och Statyer.  
Tel. 1070  
259 Main St.  
WINNIPEG.

**BELL** Pianon och  
Orglar  
Äro de bästa af alla.  
**WINNIPEG PIANO & ORGAN COMPANY,**  
Hufvudagent,  
Manitoba Hall, 293 Portage Ave.

**R. Arnold**  
463 Talbot Ave.,  
Louis Bridge,  
Tillhandahåller allt hvad till  
en välordnad köttaffär hör.  
Goda varor. Billiga priser.  
Reel behandling.

**John Lundvall**  
Fin- och  
251 Newton Ave.  
251 Fountain St.

**HOOPER'S MARBLE & GRANITE CO., Ltd.**  
Gravstenar, Gravvårdar, Monument  
och Statyer.  
Tel. 1070  
259 Main St.  
WINNIPEG.

**BELL** Pianon och  
Orglar  
Äro de bästa af alla.  
**WINNIPEG PIANO & ORGAN COMPANY,**  
Hufvudagent,  
Manitoba Hall